

F

Forum Jaarverslag 2019

Inhoud

Verslag van de Raad van Toezicht	3
Verslag van de directie	5
Highlights programmering	8
Opening Forum!	11
Highlights educatie	13
Bibliotheeklocaties in gemeente Groningen	14
Commerciële activiteiten	15
Human Resource Management	18
Financieel verslag 2019	19
Facts & figures	23

Verslag van de Raad van Toezicht

2019 heeft vooral in het teken gestaan van de voorbereiding van de verhuizing naar de nieuwbouw, de daadwerkelijke opening alsook het evalueren van de eerste succesvolle weken na de opening. Wij zijn trots dat op de nieuwe locatie zoveel belangstellenden hun weg al hebben weten te vinden bij de diverse activiteiten die hier gehuisvest zijn. Er heerst een positieve vibe in het nieuwe Forum!

De focus van de Raad van Toezicht heeft afgelopen jaar vooral gelegen op de voorbereiding van de opening en de activiteiten en exploitatie voor de komende jaren. Omdat Stichting Forum Groningen meer is dan de nieuwe locatie, maar ook de vestigingen in diverse Groningse wijken en vanaf 2019 vestigingen in Ten Boer en Haren omvat, hebben wij ook een werkbezoek gebracht aan de vestiging in Selwerd.

Wij hebben in 2019 vier keer in het bijzijn van de directie vergaderd. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht een gesprek gehad met de ondernemingsraad, heeft de voorzitter een functioneringsgesprek met de directie gehouden en is door individuele leden enkele malen met directie en/of management gesproken over specifieke dossiers, zoals op het gebied van financiën. Ook heeft een delegatie van de Raad van Toezicht tezamen met de algemeen

directeur gesprekken gevoerd met diverse kandidaten voor een functie als lid Raad van Toezicht. Uit deze gesprekken zijn twee kandidaten geselecteerd die conform statuten voor benoeming zullen worden voorgedragen aan de Gemeente Groningen. Hiermee wordt in 2020 voorzien in de vacatures die zullen ontstaan door het aflopen van de benoemingstermijn van Otto Wassenaar en Leendert Klaassen.

Belangrijke onderwerpen die in onze vergadering zijn besproken betreffen:

- De lopende activiteiten en (exploitatie) resultaten op het gebied van film, debat en bibliotheek op de verschillende vestigingen van het Forum Groningen.
- Het bespreken en goedkeuren van de jaarrekening (hierbij was ook de accountant aanwezig).
- Het bespreken van de managementletter (in bijzijn van de accountant).
- Het bespreken en goedkeuren van de begroting 2020.
- Het instemmen met de wijziging van de statuten, vooral betrekking hebbend op de naamswijziging.
- De voortgang van de nieuwbouw en voorbereiding van de verhuizing en eerste maanden op de nieuwe locatie.
- De bereikte resultaten en voorgenomen acties op het gebied van sponsoring.

Afgelopen jaar hebben we ook een zelfevaluatie gedaan en daarin onder meer besproken welke verbeterpunten we onderkennen. Het standaard agenderen van veiligheid en het hebben van een strategiesessie gezamenlijk met de directie in 2020, zijn punten die in dit kader zijn opgepakt.

De Raad van Toezicht bestond in 2019 uit:

- mw. W. Sorgdrager (voorzitter): benoemd per 1 november 2016
- dhr. L.J. Klaassen; benoemd per 2 oktober 2012 (herbenoemd per 2 oktober 2016)
- dhr. H.A. Snapper: benoemd per 1 september 2016
- dhr. W.O. Wassenaar: benoemd per 2 oktober 2012 (herbenoemd per 2 oktober 2016)
- dhr. B. Derksen: benoemd per 19 december 2017

De leden zijn voor vier jaar benoemd door de Gemeente Groningen, die de belangrijkste subsidiegever van Stichting Forum Groningen is. De gemeente heeft ook de bezoldiging voor de toezichthouders vastgesteld, welke in de jaarrekening is toegelicht. Met de gemeente is ook afgesproken dat de Nederlandse Corporate Governance Code, hoewel deze formeel niet geldt voor Forum Groningen, als leidraad wordt gebruikt voor het toezicht.

De hoofdfuncties en nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht zijn opgenomen op de website (forum.nl). De leden zijn onafhankelijk en de individuele leden van de Raad van Toezicht hebben competenties op aandachtsgebieden, zoals bestuur, cultuur, financiën, vastgoed, ondernemerschap en innovaties.

In enkele weken na de opening van de nieuwe locatie hadden al 400.000 mensen een bezoek gebracht aan het nieuwe Forum. Een ongekend succes. Hiermee vergeet je haast alle mooie activiteiten en aantal bezoekers op de overige vestigingen. Dit alles is alleen mogelijk door een goede voorbereiding en inzet en flexibiliteit van alle medewerkers van het Forum. Het Forum leeft in Groningen en wij kijken dan ook uit naar 2020.

Groningen, 15 januari 2020

Winnie Sorgdrager
Voorzitter Raad van Toezicht

Verslag van de directie

2019 was voor Forum Groningen een historisch jaar. We organiseerden veel evenementen, openden nieuwe taalhuizen, debatteerden over Brexit en XTC, startten de succesvolle LHBT-reeks Pride Cinema en kwamen met een aparte filmavond voor Expats. De bibliotheekvestigingen van Haren en Ten Boer kwamen door de gemeentelijke herindeling bij het Forum en werden geïntegreerd. Maar ondanks al deze nieuwe en belangrijke zaken lag de focus uiteraard op de grote verhuizing naar de markante locatie aan de Nieuwe Markt.

Alle aandacht voor het nieuwe gebouw – van buitenstaanders maar natuurlijk ook intern – geeft toch altijd een vertekend beeld van de maatschappelijke impact van de Forum-organisatie als geheel. Uiteraard is de centrumlocatie de grote uitsmijter maar we zijn zoveel meer dan alleen die fantastische plek. We bestaan immers ook in andere gedaanten op andere plekken en werken daarbij continu aan het optimaliseren van de dienstverlening. Zo hebben we in de andere vestigingen in de gemeente nu een groeiend aantal vrijwilligers waardoor we veel ruimere openingstijden

kunnen hanteren dan voorheen. We nemen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid door actief te werken aan zelfredzaamheid binnen het sociale domein, met gerichte cursussen en trainingen met betrekking tot de digitale overheid, belastingaangifte, mediawijsheid, digitale en laaggeletterdheid etc. Ook ontvangen we per jaar circa 15.000 leerlingen tijdens schoolbezoeken met verschillende thema's. Juist het feit dat we op meerdere plekken zitten en een lage drempel hebben, is cruciaal voor deze rol van het Forum.

Maar zoals gezegd was 2019 een ander jaar dan alle andere. 2019 stond in het teken van het uitwerken van de concrete zaken op het gebied van gebouw, interieur, programma en organisatie. Hoe gaat het interieur functioneren, hoe kunnen we met inrichtingsingrepen de exploitatie de komende jaren wellicht wat ontlasten. Welke programma's draaien er vanaf de opening? En hoe ziet die opening eruit? Hoe zorgen we dat de organisatie klaar is voor dit nieuwe avontuur?

Intussen draaide alles gewoon door, nieuwe dingen die normaal al een hele organisatie op zich vragen deden we er met z'n allen 'gewoon' bij. Alle tien locaties waren gewoon open en op al die plekken was er regulier maar ook nieuw programma. Tegelijkertijd werd het nieuwe museum Storyworld ontwikkeld en ontworpen. De nieuwe collectie met toonaangevend (inter-) nationaal materiaal werd samengesteld, nieuwe relaties binnen de getoonde vakgebieden aangegaan. De expositie over kunstmatige intelligentie werd ontwikkeld samen met het Londense Barbican Centre. Een nieuwe functie in het Forum waarvoor bijvoorbeeld de afdeling techniek van nog meer markten thuis moest zijn. De campagnes voor de opening werden opgetuigd en ook de opening zelf, als een van de grootste evenementen in ons leven, werd er gewoon bij georganiseerd. Daartussendoor werd de fysieke verhuizing gepland en geregeld door

▲ Dirk Nijdam,
directeur-
bestuurder
(foto: Ewoud
Rooks)

de mensen van bouw en facilitair (met 95.000 boeken op de juiste plek op het juiste moment als meest in het oog springende wapenfeit).

Dit verslag staat dan ook wat mij betreft in het teken van de kracht en het enthousiasme van onze organisatie. Alle medewerkers en direct betrokkenen die de ambitie hebben gedeeld om in 2019 naast hun reguliere werk te bouwen aan iets geheel nieuws. Die na maanden op twee fronten werken toch met jeukende handen in de hal stonden een uur voor de officiële opening, wachtend op de eerste gasten die het gebouw tijdens het openingsfeest, van maar liefst 24 uur, zouden bezoeken.

Een gebouw met een inhoud welke zich moeilijk met een ander gebouw laat te vergelijken. Een mix van functies die elders niet te vinden is. We hebben ons steeds één centraal doel gesteld en dat is dat het voor iedereen moet zijn. Uiteraard weten we dat nooit echt iedereen enthousiast kan zijn voor hetzelfde, maar het streven is een

breed en toegankelijk aanbod te bieden zonder oppervlakkig te worden. Mensen de vrijheid te bieden gewoon binnen te lopen zonder verplichting maar tegelijkertijd mensen willen verleiden tot verdieping. Niet belerend, maar uitnodigend. De opening van het gebouw stond daarom in het teken van het publiek. De eerste mensen die binnentraden waren diegene die het eerst voor de deur stonden om de lage drempel te benadrukken. Vervolgens bleven we 24 uur open om iedereen de gelegenheid te bieden op zijn of haar moment het gebouw te verkennen. Vanaf dat moment is het eigenlijk niet meer echt rustig geweest in het gebouw. Circa 400.000 bezoekers kwamen in de maand december het gebouw bekijken en ervaren. Een positieve golf meningen van gasten maar ook van nationale en internationale recensies overspoelde ons. Na jaren van werk van honderden mensen bij de Forum-organisatie, de gemeente en de bouwers was dit natuurlijk de ultieme bekroning: Zien dat mensen het gebouw omarmen, dat ze trots zijn dat het in hun stad staat en dat ze het benutten alsof het er al jaren staat.

Voor ons als organisatie is het gelijk schakelen naar deel twee van dit project. 2019 liep heel behoorlijk volgens de begroting. Met een sterke begrotingsdiscipline is het ons gelukt om binnen de interieur- en afbouwbegroting te blijven. Nu schakelen we door naar de exploitatie. We kunnen uiteraard niet alles aan de voorkant voorspellen, we kunnen ons echter wel op mogelijke tegenslag voorbereiden. Sinds vijf jaar bouwen we aan een verantwoorde eigen vermogen. Dit betekent dat we tijdens de opening financieel gezond zijn en een stootje kunnen hebben. Met de gemeente hebben we afspraken over hoe om te gaan met voorziene tekorten in de openingsjaren. De gemeente heeft hiervoor een geoormerkte buffer voor de eerste jaren. Dit omdat we weten dat je, als je iets volstrekt nieuws doet je niet alles kunt voorspellen en omdat we tijd nodig hebben om te settelen in de stad. We zullen de komende jaren ondervinden wat de verdien capaciteit van het gebouw is, hoe kosten zich ontwikkelen en aan welke knoppen we moeten draaien om een exploitatie te krijgen die toekomstbestendig is. Garanties voor de toekomst zijn door niemand te geven maar door zo reëel mogelijk te begroten (met een second opinion op de begroting) en reserves voor tegenvallers op orde te hebben, kijk ik met vertrouwen uit naar de komende jaren.

‘Ik zocht Groningen en vond een kroonluchter.’

Albert Geertjes

Het Forum is natuurlijk meer dan een gebouw. Het is werk van mensen op het snijvlak met cultuur en maatschappij op verschillende plekken in de gemeente Groningen. Het is werk van mensen voor mensen. Zoals het gebouw van het nieuwe Forum niet alleen onze faciliteit is maar juist ook een plek om anderen te faciliteren. Zonder de kennis en inzet van onze medewerkers zouden we al het moois op het gebied van educatie, film, debat, lezingen, festivals en literatuur niet aan ons publiek kunnen tonen. Dit jaar is maar weer eens duidelijk geworden hoe belangrijk enthousiasme is. We gingen een groot avontuur aan, waarbij best veel werd gevraagd van ieder die werkzaam is bij het Forum. In de wetenschap dat het uiteindelijk altijd de mensen zijn die het verschil maken wil ik bij dezen mijn dank uitspreken aan al die mensen die

glimlachend en geduldig de eerste maanden de honderdduizenden bezoekers verwelkomden, informeerden en begeleidden. Uiteraard gaat er ook een woord van dank naar de leden van de Raad van Toezicht voor de plezierige vergadermomenten, de open discussies en hun nuchtere blik.

Dirk Nijdam, directeur-bestuurder
Maart 2020

Highlights programmering

Door de storm van bezoekers die na de opening op ons af kwam zou je haast vergeten dat er ook veel moois op het programma heeft gestaan afgelopen jaar. Hieronder een aantal highlights uit de programmering van 2019.

New Manhattan | The Web Space Never Sleeps – januari 2019

Waar stad, kunst, technologie en publieks-participatie samenkomen: een 3D-geprint schaal-model van een fictieve stad, gebaseerd op de architectuur van ruim 60 webpagina's. Installatie van Groninger kunstenaar Jip de Beer. Mogelijk gemaakt door crowdfunding.

Belastingdienst en Digisterker – doorlopend

In 2019 zijn in samenwerking met WIJS (Wijk Inzet Jongeren en Studenten) belastingsprekuren georganiseerd in alle vestigingen van het Forum. Vooral in het centrum werden deze spreekuren zeer goed bezocht. In samenhang hiermee organiseerde het Forum de computercursussen Klik & Tik en Digisterker voor training van basisvaardigheden en het leren omgaan met de digitale overheid.

Pride Cinema – maandelijks

2019 betekende het begin van onze succesvolle LHBT-reeks. Iedere maand een roze film op het witte doek!

Taalhuizen – doorlopend

In 2019 is in Lewenborg het achtste Taalhuis in de gemeente Groningen geopend. Een mooi resultaat van het ketenpartnerschap van het Forum, de gemeente Groningen, Stichting Lezen & Schrijven, de ROC's en Humanitas. De Taalhuizen bereiken jaarlijks tientallen deelnemers die hun taal-, rekenen- en/of computervaardigheden willen verbeteren.

Human Library – 29 juni 2019

Op zaterdag 29 juni vond de Human Library plaats in het Forum aan de Oude Boteringestraat in Groningen. De ontmoeting met een 'levend boek' is het uitgangspunt. Levende boeken zijn mensen die dagelijks te maken hebben met vooroordelen, vanwege hun achtergrond of overtuiging. Met een boek uit de Human Library luister je naar bijzondere levensverhalen. Het resultaat: verrassende, mooie en inspirerende ontmoetingen met nieuwe onbekende mensen.

▼ Human Library

XTC for All? – 8 februari 2019

Met politici, wetenschappers, maar ook met een portier en de Groningse nachtburgemeester bespraken we de wens en opties om xtc te reguleren of legaliseren. Het gesprek met het panel en de zaal werd geleid door Filemon Wesselink.

Brexit: The final countdown – 24 april 2019

Het hele jaar was het gissen naar het definitieve moment van de Brexit. In april bespraken we de stand van zaken, scenario's en mogelijke gevolgen met Vanessa Lamsvelt, Bert Wagendorp, Sywert van Lienden, Paul Scheffer en Bart Los.

▼ Kinderboekenweek

Keti Koti tafel – 3 juli 2019

Woensdag 3 juli werd er door Keti Koti Groningen in samenwerking met het Forum een dialoogtafel georganiseerd waarbij op een nieuwe manier, door het uitwisselen van persoonlijke ervaringen, stil werd gestaan bij de hedendaagse gevolgen van het Nederlandse slavernijverleden.

Dit deden we door middel van een dialoog waarin witte, zwarte en anders gekleurde Nederlanders met elkaar persoonlijke ervaringen, herinneringen en gevoelens deelden. Het samen eten, rituelen delen en uitvoeren en luisteren vormden de ingrediënten voor een prachtige herdenking!

Week van de Alfabetisering – 9 t/m 15 september 2019

Samen met ketenpartners van het Forum is de bundel *Dat redt stoe, taalcursisten in gesprek met bekende Groningers over de thema's DURF! en TROTS!* samengesteld. Deze werd tijdens een feestelijke middag in het provinciehuis uitgereikt aan Commissaris van de Koning René Paas. Eveneens vond die middag de uitreiking van de Taalheldenprijs plaats aan taalambassadeurs die zich in 2019 enorm hebben ingezet op het gebied (van het bevorderen) van basisvaardigheden. Vanuit het Forum Groningen werd een feestelijke muziekochtend georganiseerd voor taalcursisten, in samenwerking met Muziek in Bedrijf.

Kinderboekenweek – 2 t/m 13 oktober 2019

Tijdens deze editie van de Kinderboekenweek werd er langs alle Forumlocaties getoerd, want het thema ging niet voor niets over reizen. De reiskaravaan had een feestelijk reisprogramma met speuren naar zoekgeraakte onderdelen uit de garage van de gebroeders Prak of het maken van een eigen voertuig waarbij de Kosmotroniks van Harry Arling het ultieme voorbeeld waren. En natuurlijk mochten de kinderen in hun voertuig op de foto voor het greenscreen nadat ze hun spannend bedachte reisverhaal in de verhalenmachine hadden gezet.

Smartlab – sinds opening

De wondere wereld van technologie. Het Smartlab in het nieuwe Forum gaf haar visitekaartje af met een stevig DIY aanbod van 3Dprinten, Virtual Reality, Arduino en game design.

▲ Roald Dahl Festival

Newsnight: Jaaroverzicht

Eind december blikten we met Janine Abbring en Arjen Lubach terug op het nieuwsjaar 2019. Tussen de oliebollen en champagneglazen kwamen de belangrijkste verhalen over misdaad, politiek en sport nog een keer aan bod. Met als gasten Splinter Chabot, Marijn de Vries, Saskia Belleman, Bas van Sluis en Vanessa Lamsvelt. Daarnaast gaf Inge van Calkar een eigen vertolking van *Arcade* van Duncan Laurence.

Roald Dahl Festival – 28, 29, 30 december 2019

Het allerleukste mensbaksselfestival in Stad. In de boeken van Dahl zijn de kinderen vaak veel slimmer dan de grote mensen. Echte weetal mensbaksels zou de GVR zeggen. En tijdens het festival bleek maar weer eens hoe gelijk Roald Dahl had. In het Fantasielab werden de kinderen net zo slim als Matilda, maakten ze hun eigen fantasielandschap van Oempaloempaland of muziek met chocolademelkpakken. In Wonderland werd je uitgedaagd je hersenspijkracht te vergroten of leerde je de fijne kneepjes van het goochel vak. Deze weetal workshops maar ook al die films met slimme wijsneuzen zorgden ervoor dat de kinderen het nieuwe jaar een stuk wijzer konden beginnen.

Opening Forum! 29 november 2019

Met een fantastische knal- en lichtshow werd Forum Groningen op vrijdagavond 29 november geopend voor publiek. Direct na de openingshandeling stroomden duizenden nieuwsgierige bezoekers het feestelijk uitgelichte gebouw binnen. Dé start van 24 uur Forum met veel optredens, workshops, films en events.

Tijdens de openingshandeling plantte presentator én nieuwe vaste talkshowhost Tim den Besten met directeur Dirk Nijdam een grote Forumvlag op de Nieuwe Markt. Vlak van tevoren werd die vlag op spectaculaire wijze van het dak naar beneden gebracht door een abseilende astronaut, via de buitenkant van het gebouw.

Begeleid door muzikanten van het Noordpool Orkest stroomden de eerste bezoekers het Forum binnen. Van vrijdagmiddag 17.00 uur tot zaterdagmiddag 17.00 uur kwamen meer dan 21.000 bezoekers om het gebouw te bekijken en onderweg kennis te maken met de programmering van het Forum. Vrijdag tot diep in de nacht en zaterdag overdag stonden er lange rijen mensen soms urenlang te wachten tot ze naar binnen mochten. Ondanks de drukte was de sfeer uitstekend en waren de positieve reacties overweldigend.

Een greep uit het openingsprogramma:

Inferno

Voor het eerst in Nederland: deze interactieve robotperformance van Bill Vorn en Louis Philip Demers (C), een van de hoofdacts van het openingsprogramma van Forum Groningen. Welkom in 'Dante's Hell'!

Film tijdens 24 uur Forum

Grease sing-a-longs, hilarische foute films, E.T., de beste korte films, een legendarische Woodstock-documentaire, kattenfilmpjes en ontspannende slow TV. Iedereen kon zijn of haar filmhart ophalen tijdens het openingsprogramma.

Schrijvers in het Wild

Tijdens de opening op 30 november traden Ellen Deckwitz, Ronald Giphart, Özcan Akyol, Vrouwkje Tuinman, Nico Dijkshoorn en Kees van Beijnum op op onverwachte momenten. Alle auteurs gaven masterclasses, werden geïnterviewd door Cesar Majorana en namen deel aan de talkshow van Tim den Besten. *Schrijvers in het Wild* gaf een kijkje in hoe schrijversbezoeken er in het Forum uit kunnen gaan zien.

Mad Hatter Tea Party

Tijdens de opening van Wonderland maakten de Mad Hatter, het Witte konijn en de Koningin hun opwachting. De dag begon met een Mad Hatter Tea Party maar Alice in Wonderland kwam tijdens allerlei andere activiteiten ook tot leven. Het maken van beeldpoëzie of je eigen Mad Hatter maar ook samen met zo'n wonderlijk figuur op de foto maakte het een prachtig doen en kijkfeest.

Highlights educatie

Lidmaatschap

De bibliotheken van Haren en Ten Boer zijn in 2019 aangesloten bij het Forum. We hebben het educatieve programma geïntegreerd met dat van de stad, zodat we nu één educatief aanbod hebben voor alle scholen in de gemeente Groningen. 95% alle scholen in de gemeente Groningen hebben een schoollidmaatschap bij het Forum, waarmee jaarlijks de helft van de leerlingen een bezoek brengt aan een van onze locaties. Daarnaast maken scholen gebruik van de extra educatieve programma's die ze bij ons kunnen inkopen.

Forum Filmdagen

Jaarlijks worden de kleuters, groepen 3 en groepen 6 van scholen met een lidmaatschap uitgenodigd voor een filmvoorstelling in het Forum. Dit jaar stonden de films Beestenboel, De Grote Boze Vos en Het Lied van de Zee op het programma. Elke voorstelling werd voorafgegaan door een inleiding en afgesloten met een nagesprek met de leerlingen. Op die manier reflecteren de leerlingen ook echt op wat ze gezien hebben. In totaal hebben 1.031 leerlingen deelgenomen aan de Forum Filmdagen.

Preventie Laaggeletterdheid

In 2019 hebben we met subsidie van Kunst van Lezen meer ingezet op preventie laaggeletterdheid bij jonge kinderen. Ouders zijn vaak niet bekend met het belang van voorlezen voor hele jonge kinderen voor de taalontwikkeling en daarmee de ontwikkelingskansen van hun kinderen.

Om ook de gezinnen te bereiken die de ondersteuning het meest nodig hebben, zijn Boekstart-coaches opgeleid die bij consultatiebureaus met ouders in gesprek gaan. 992 jonge ouders hebben hun baby hebben ingeschreven als lid van de bibliotheek en een Boekstartkoffertje opgehaald.

Daarnaast wordt in alle bibliotheeklocaties maandelijks 'Kleintje Koffie' georganiseerd. Ouders kunnen daar advies vragen over leuke boekjes voor baby, dreumes of peuter. Regelmatig is er een deskundige aanwezig om wat te vertellen over babygebaren, mediaopvoeding of muziek met jonge kinderen.

Convenanten

Met het oog op de verhuizing en ons nieuwe educatieve aanbod in het nieuwe pand hebben we in 2019 afspraken met het onderwijs gemaakt. Met Openbaar Onderwijs Groningen zijn we een samenwerking aangegaan op het gebied van digitale geletterdheid. Zo hebben leerkrachten en leerlingen van De Brederoschool en OBS de Vuurtoren meegedacht in de ontwikkeling van het educatieve aanbod van Storyworld. Omdat we ons educatieve aanbod hebben uitgebreid naar het MBO, hebben we met het Alfa College een convenant afgesloten, waardoor alle tweedejaars studenten de mogelijkheid hebben om in het kader van het vak Burgerschap de expositie AI: More than Human te bezoeken. Daarnaast hebben we afspraken met Noorderpoort om begin 2020 ook met hen een convenant te sluiten.

Bibliotheeklocaties in gemeente Groningen

De in september 2018 gerealiseerde uitbreiding van openingstijden en activiteiten blijkt een succes. We zien in 2019 een lichte stijging in het aantal bezoekers en uitleningen, steeds meer wijkbewoners weten onze bibliotheeklocaties en de collecties te vinden en waarderen de laagdrempeligheid van de activiteiten.

Breinbieb

In De Wijert zijn we, in samenwerking met Biblionet Groningen en de provincie Groningen, begonnen met Breinbieb. De Breinbieb is een nieuw onderdeel van de bibliotheek, een plek waar nuttige en leuke materialen over het brein te vinden zijn. Van het thema onthouden en vergeten tot het onderwerp dementie en mantelzorg. Iedereen kan hier terecht om meer te leren over het geheugen. Wat is het en hoe werkt het? Hoe houd je het brein gezond? En wat als je geheugen je in de steek laat, zoals bij dementie?

Naast het aanbieden van materialen zorgen we, samen met partnerorganisaties, ook voor interessante activiteiten over het brein. Breinbieb de Wijert is in mei 2019 feestelijk geopend door wethouder Glimina Chakor.

Vanaf 1 januari 2019 horen, door de gemeentelijke herindeling, de bibliotheken van Haren en Ten Boer ook bij Forum Groningen. We beschikken hiermee over acht bibliotheken verspreid over de Gemeente Groningen die samen in 2019 bijna 500.000 bezoekers ontvingen.

Sluiting locatie centrum

In verband met de verhuizing naar de Nieuwe Markt 1 was de bibliotheek in het centrum gesloten in november. Klanten en bezoekers van de centrale konden in die periode terecht in Selwerd (en de andere zeven bibliotheeklocaties). Een hele organisatie die zeer goed verlopen is dankzij de tomeloze inzet van alle (vrijwillige) medewerkers!

Nieuwbouw De Wijert

Voor De Wijert zijn we al geruime tijd bezig met nieuwbouw, samen met basisschool de Tamarisk en kinderopvang Kids First. Op de valreep in 2019 kregen we het bericht dat de aanbesteding is afgerond en er in 2020 gebouwd gaat worden. De verwachte oplevering is eind 2020.

Restyling

We zijn begonnen aan de restyling van de wijkvestigingen om daarmee de verblijffunctie een impuls te geven en onze ruimtes meer geschikt te maken voor de Forum-programmering. In het voorjaar van 2020 ronden we de restyling van de eerste twee vestigingen (Vinkhuizen en Selwerd) af.

Commerciële activiteiten

Forumshop

Sinds de opening van het Forum hebben ontzettend veel mensen de Forumshop bezocht, hierdoor hebben we een omzet gerealiseerd van € 39.444. In de Forumshop kunnen zowel tentoonstelling gerelateerde artikelen als leuke gadgets, bijzondere postkaarten en cadeaus worden gekocht.

Het assortiment wordt aangepast aan het jaargetijde, de trends worden gevolgd en bij elke nieuwe tentoonstelling wordt er gezocht naar bijpassende artikelen. Het meest verkochte artikel is de postcard. Daarnaast worden de boeken en kinderspeelgoed goed verkocht. De Forumshop is dagelijks geopend van 10.00 uur tot 18.00 uur. De bemensing wordt voor het grootste gedeelte ingevuld door werkstudenten. De laatste maand van 2019 was een groot succes voor de Forumshop, er kon soms niet tegen ingekocht worden.

Horeca

Sinds de opening bevinden er zich drie horeca-gelegenheden in het Forum Groningen. Zo is op de begane grond STACH geopend, een hippe horeca- en retailketen uit de Randstad met verse producten uit binnen- en buitenland. Deze vestiging is een populaire bestemming voor lunch, koffie en wat lekkers voor onderweg onder bezoekers.

Op de vijfde verdieping, in het hart van het gebouw, ligt het Camera Café. Een self-service bar met zitgelegenheid op het grote binnenplein, in directe verbinding met de filmzalen. Het Camera Café is de hele dag geopend voor bezoekers van het gebouw; overdag is het een gewilde plek om koffie te drinken, later op de dag schuiven bezoekers vooral aan voor een biertje, wijntje en een hapje.

▲ Camera 3
De Luxe

Tot slot is op de gehele tiende verdieping restaurant NOK gesitueerd. Gasten genieten hier dagelijks van lunch, borrel en diner met smaken van ver over de landsgrenzen, gecombineerd met het lekkerste uit de eigen regio. Het restaurant beschikt over een indrukwekkend uitzicht over stad en ommeland; ook biedt het onderdak aan een exclusieve private dining en patio met terras.

Alle horeca wordt verzorgd door de Vermaat Groep. Vermaat had drukte verwacht maar ze waren niet voorbereid op de enorme hoeveelheden bezoekers die het Forum overspoelden na de opening. Ze moesten snel schakelen want het nieuwe team, pand, keuken en de miljoen bezoekers waren een flinke uitdaging. Inmiddels is er heel veel verbeterd, bijgestuurd en is het onder controle.

Verhuur

Van colleges tot cursussen, van tentamen-trainingen en het talentencentrum, van evenementen tot filmvertoningen. In het eerste half jaar zijn de zalen in de bibliotheek en in de bioscoop nog volop verhuurd. Vanaf 1 september zijn de verhuringen gestopt, met uitzondering van de al toegezegde (langlopende) evenementen. De reden hiervoor was dat de meest verhuurde zaal

aan het Hereplein al technisch ontmanteld moest worden. De bibliotheek hebben we nog tot twee dagen voor de definitieve verhuizing kunnen verhuren.

In dit overgangsjaar lag de focus op voorbereiden op de verhuur in de nieuwbouw. Zo heeft de afdeling zakelijk een benchmark gemaakt van het regionale en landelijke prijsniveau om de prijzen voor het nieuwe gebouw vast te stellen. Ook zijn er middelen ontwikkeld, zoals een eigen website voor zakelijke activiteiten en een brochure. Er is een marketingplan opgesteld om exposure rondom de zakelijke markt te genereren. En is er een nieuw vormgegeven offerte gekomen. Vanwege de verwachte drukte in aanvragen heeft de zakelijke afdeling ook geïnvesteerd in een sales-systeem, waarmee makkelijker de verwachtingen en klantcontacten kunnen worden gemanaged.

Pas vanaf 1 januari 2020 zijn de zalen in het nieuwe gebouw te huur aangeboden. Zo kreeg de afdeling zakelijk in december de kans had om in de nieuwe situatie te werken en kennis te maken met de nieuwe faciliteiten. Wel hebben we een paar evenementen aangenomen als proefballon om te kijken hoe zaken werken. Zo hebben we onder andere het uitroepen van de kinderburgemeester, huldiging Top Dutch Solar Racing en Captain's Breakfast gehouden.

Businessclub

Vanuit filmtheater Images is in 2006 de Businessclub 'Club Camera' ontstaan. Ondernemende film liefhebbers vonden elkaar in het doel om de kwalitatieve film te ondersteunen. Deze club heeft een stabiele basis van om en nabij de 40 leden. In oktober is een afscheidsbijeenkomst van het Hereplein geweest met een speciale voorpremière van de Oscarwinnaar (weten we nu) *Parasite*. In het nieuwe gebouw is een welkomstbijeenkomst geweest voor businessclubleden.

Als hommage aan het Hereplein is de naam aangepast naar Club Camera Zakelijk. Naast deze bestaande club is het Forum in 2019 ook bezig geweest met het oprichten van een nieuwe en meer groot zakelijke netwerkclub: Forum Business Club. In 2020 gaat het programma van start voor leden waarin inhoud en netwerken op de voorgrond staan. Denk bijvoorbeeld aan exclusieve sneak preview van een expositie met een rondleiding door de directeur. In 2020 start deze club.

▲ Interactieve
maquette STAD

Fondsen

Bijzonder is de bijdrage van de BankGiro Loterij, die het interactieve en avontuurlijke museum Storyworld mogelijk hebben gemaakt. In 2019 heeft de focus gelegen om dit museum af te maken en de inrichting en collectie samen te brengen. In 2020 wordt in samenwerking met de BankGiro Loterij een speciale VIP-avond georganiseerd en wordt de BankGiro Loterij VIP-card geldig in Storyworld en voor de nieuwe expositie AI: More than Human.

Daarnaast heeft het Blockbusterfonds een toezegging gedaan voor de nieuwe expositie AI: More than Human. Verder wil het Forum het VSB Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, Fonds voor cultuurparticipatie, BPD Cultuurfonds, Letterenfonds, De Graaf-Drijvers Fonds, Europe Direct en Europe Cinemas bedanken voor hun bijdragen.

Partnerschappen

Met de Rabobank Stad en Midden Groningen heeft Forum Groningen een meerjarig founding partnerschap. In het kader hiervan organiseert het Forum speciaal voor Rabobank exclusieve rondleidingen voor openingen en wordt het speerpunt in het eerste jaar 'ondernemers laten groeien'.

Daarnaast heeft het Forum een partnerschap met NDC Mediagroep om samen op te trekken en mooie content in het Noorden zichtbaar te maken. Met Hanzehogeschool Groningen heeft het Forum een inhoudelijke partnerschap en een convenant omtrent studieplekken. Verder wil het Forum GasTerra, Harryvan Interieurbouw, Abcnova en ERCO bedanken. Ook heeft het Forum een partnerschap met het Alfa College om talent een podium te bieden en kennis uit te wisselen.

Een bijzondere vermelding is er voor de familie Hazewinkel die met een particuliere schenking de interactieve maquette STAD mogelijk heeft gemaakt.

Human Resource Management

De organisatieontwikkeling van het Forum Groningen stond in 2019 volledig in het teken van de opening van het Forum aan de Nieuwe Markt. In het najaar is de bibliotheek aan de Oude Boteringestraat gesloten voor publiek. Medewerkers zijn ingezet bij de verhuizing en de inrichting van het nieuwe gebouw.

Omdat het Forum zoveel groter is qua vierkante meters en veel meer activiteiten heeft dan in de oude situatie zijn we op zoek gegaan naar een flexibele schil aan medewerkers. Gekozen is om de werving specifiek te richten op werkstudenten die op zoek waren naar een bijbaan. De werving is succesvol verlopen en in november 2019 zijn 24 werkstudenten met veel plezier aan de slag gegaan als gastheer/vrouw. Rondom de opening hebben alle medewerkers een extra bijdrage geleverd om van de opening en de weken daarna een groot succes te maken. Dit is glansrijk gelukt!

Cijfers

Verzuim:

4,47% (netto verzuim)

Gemiddeld aantal medewerkers in dienst:

113 (exclusief stagiaires en gedetacheerden)

Op 31 december 2019 had de stichting 131 medewerker in dienst, 84 fte, waarvan 90 medewerkers met een vast contract en 41 medewerkers met een tijdelijk contract.

Soort aanstelling:

84 parttime en 19 fulltime aanstellingen, 28 flex (oproep) medewerkers en 9 stagiaires.

Man/vrouw-verdeling:

man 57, vrouw 74

Aantallen naar leeftijd:

0-24 jaar > 20
25-37 jaar > 25
35-44 jaar > 17
45-54 jaar > 21
55-59 jaar > 17
60-65 jaar > 31

Gemiddelde leeftijd:

44 jaar

In 2019 hebben 132 vrijwilligers werkzaamheden verricht, waarvan 99 vrijwilligers ondersteuning verleenden in de filialen.

Financieel verslag 2019

Financieel resultaat 2019

Het financieel resultaat over 2019, na verrekening van de bestemde reserves, is € 84.766 negatief. Begroot was € 172.000 negatief. Er is dus sprake van een positieve afwijking van € 87.234.

De commerciële activiteiten hebben zich positiever ontwikkeld dan was begroot, met name *Film* is positiever. Bij *Film* hebben we, ondanks de tijdelijke sluiting in november, meer bezoekers ontvangen dan in 2018. In de begroting was gerekend met minder bezoekers. Met de hogere baten van de commerciële activiteiten zijn ook de lasten hiervan hoger dan begroot, per saldo een negatief verschil van € 138.225.

Verder is zichtbaar dat met name de *Personeelslasten*, de *Bedrijfsvoering* en de post *Voorbereiding Forum* lager zijn dan begroot. Op de *Personeelslasten* is ook in 2019 kritisch gestuurd en waar mogelijk is vervanging of het invullen van vacatures uitgesteld. Er is € 244.956 minder aan personeelslasten uitgegeven dan begroot.

De verwachting is wel dat in 2020, gezien de ontwikkeling in bezoekersaantallen en de nieuwe activiteiten, meer personeel zal moeten worden ingezet. De kosten van *Bedrijfsvoering* zijn in totaal € 151.750 lager dan begroot. Vooral door de latere verhuizing zijn de huisvestingslasten, de automatiseringslasten en de kantoor- en facilitaire kosten bij de begroting achter gebleven. Van de post *Voorbereiding Forum* is dit boekjaar per saldo € 163.884 minder uitgegeven dan begroot. Dit wordt onder meer veroorzaakt door kosten die betrekking hebben op de fase die is ingegaan na de ingebruikname van het nieuwe pand.

Alles bij elkaar heeft dit geleid tot een beter resultaat dan was begroot. Vooral de positieve ontwikkeling van de baten *Film* is een basis om op door te bouwen in het nieuwe Forum.

Voor een volledige toelichting op de financiën over 2019 verwijzen we naar de jaarrekening, te vinden op forum.nl.

Resultaatbestemming 2019

Voor de bijdrage in de inrichting van, de verhuizing naar en de opening van het pand aan de Nieuwe Markt waren bestemde reserves gevormd. In totaal was hiervoor € 3.234.411 beschikbaar. De totale uitgaven bedroegen € 3.253.166. Het verschil tussen de werkelijke uitgaven en de beschikbare bestemmingsreserves van € 18.755 is via de resultaatbestemming ten laste van de algemene reserve gekomen.

Een deel van de uitgaven binnen de post Voorbereiding Forum is gedaan voor advieskosten. Deze uitgaven, in 2019 € 140.587, worden gedekt door de opgebouwde bestemmingsreserve Opbouw Forum. Ultimo 2019 resteert in deze bestemmingsreserve € 466.549. De besteding hiervan zal gekoppeld zijn aan de voortgang van afwikkeling van de verdere ingebruikname van de nieuwbouw.

Na bovenstaande mutatie resteert een te verdelen negatief resultaat van € 84.766. Aan de bestemmingsreserve voor de inrichting van bibliotheekvestiging De Wijert wordt € 50.000 aan de bestemmingsreserve toegevoegd. Ultimo 2019 bedraagt deze bestemmingsreserves € 300.000. Hierna resteert een negatief resultaat van € 134.766. Dit bedrag wordt in mindering gebracht op de algemene reserve. De algemene reserve, het weerstandsvermogen, bedraagt hierna ruim 2,3 miljoen euro en is daarmee goed te noemen.

De opgebouwde reserves zijn noodzakelijk, want de voornaamste opdracht is om een financieel gezond Forum Groningen neer te zetten. Voor 2020 is de verwachting dat de er ten laste van de beschikbare reserves een onttrekking van € 389.000 zal moeten worden gedaan.

Toekomstparagraaf

Het jaar 2020 is het eerste volledige jaar in het Forum Groningen aan de Nieuwe Markt in Groningen. Het verwachte aantal bezoekers van 1,3 miljoen lijkt ruimschoots te worden gehaald; gedurende de eerste drie maanden na de opening bedraagt het aantal bezoekers ruim 900.000. Het jaar 2020 is qua exploitatie een bijzonder jaar: veel zaken komen voor het eerst aan de orde. Zo is 2020 het eerste jaar waarin het museum Storyworld is geopend en is het een jaar waarin we een drietal exposities zullen presenteren. Daarnaast is 2020 het eerste jaar dat de Forumshop geopend is en

gaan we ook meer zien van de mogelijkheden om delen van het gebouw commercieel te verhuren. Verder is 2020 ook het jaar waarin we veel zullen leren over de benodigde personele bezetting, zowel qua schoonmaak, beveiliging als publieksmedewerkers. Onderstaand de begroting 2020.

Begroting 2020

Baten

Commerciële baten	5.764.900
Subsidiebaten	9.298.200
Overige baten	25.000
	15.088.100

Lasten

Personeelslasten	5.532.500
Commerciële lasten	4.216.600
Bedrijfsvoering	5.728.000
	15.477.100

Saldo	-389.000
Mutaties in beschikbare reserves	389.000

Eindresultaat

—

(bedragen in euro's)

Gebeurtenis na balansdatum: het coronavirus

Forum Groningen is als gevolg van de richtlijnen van het RIVM en ontwikkelingen omtrent het coronavirus vanaf vrijdag 13 maart 2020 gesloten. Dit geldt ook voor de acht bibliotheekvestigingen in de wijken van de stad en in Haren en Ten Boer. Forum Groningen stelt hierbij de veiligheid en gezondheid van onze bezoekers en medewerkers voorop. Op dit moment is besloten dat deze sluiting in elk geval tot en met 6 april zal zijn. Door de sluiting wordt Forum Groningen ook financieel geraakt. Op dit moment is de volle omvang nog niet te zien en zetten we maximaal in op kostenreductie. Zeker is wel dat de financiële schade aanzienlijk zal zijn. Gelukkig kan Forum Groningen een stootje hebben en komt de continuïteit op korte termijn niet in gevaar. Er is de afgelopen jaren gewerkt aan een weerstandsvermogen dat nodig is voor een financieel gezond Forum Groningen, waarop de organisatie verder kan bouwen en 'normale' tegenslagen kan opvangen.

Balans per 31 december 2019 (na resultaatbestemming)

	<u>31 december 2019</u>	<u>31 december 2018</u>
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	153.289	155.727
Vorraden		
Handelsvoorraad	31.284	-
Vlottende activa		
Debiteuren	351.390	94.205
Omzetbelasting	274.312	-
Overige vlottende activa	1.096.887	536.132
Liquide middelen	<u>4.165.465</u>	<u>8.372.352</u>
	<u>5.888.054</u>	<u>9.002.689</u>
Totale activa	6.072.627	9.158.416
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	2.311.689	2.446.455
Bestemmingsreserve verhuiskosten	-	200.000
Bestemmingsreserve opbouw Forum	466.549	607.136
Bestemmingsreserve openingsfeest	-	512.000
Bestemmingsreserve inrichting De Wijert	300.000	250.000
Bestemmingsreserve inrichtingsbijdrage	-	2.522.411
Bestemmingsreserve exposities	<u>250.000</u>	<u>250.000</u>
	3.328.238	6.788.002
Voorzieningen	59.728	63.845
Kortlopende schulden		
Crediteuren	920.028	311.224
Belastingen en sociale premies	251.625	280.310
Overige kortlopende schulden	<u>1.513.008</u>	<u>1.715.035</u>
	<u>2.684.661</u>	<u>2.306.569</u>
Totale passiva	6.072.627	9.158.416

(bedragen in euro's)

Staat van baten en lasten over 2019

Baten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Commerciële baten	2.949.239	2.755.000	2.755.649
Subsidiebatén	8.936.200	8.936.200	8.847.248
Overige baten	23.818	25.000	83.298
Totale baten	11.909.257	11.716.200	11.686.195

Lasten

Personeelslasten	5.238.544	5.483.500	5.091.958
Commerciële lasten	2.898.164	2.565.700	1.970.281
Huisvestingslasten	2.024.976	2.103.000	1.920.470
Afschrijvingen	74.993	89.000	219.897
Marketing en communicatie	301.409	345.000	220.413
Voorbereiding Forum	4.257.527	4.421.411	592.697
Overige kosten	573.408	642.000	512.168
Totale lasten	15.369.021	15.649.611	10.527.884

Saldo van baten en lasten	-3.459.764	-3.933.411	1.158.311
----------------------------------	-------------------	-------------------	------------------

Financiële baten en lasten	-	-	554
----------------------------	---	---	-----

Resultaat voor resultaatbestemming	-3.459.764	-3.933.411	1.158.865
---	-------------------	-------------------	------------------

Resultaatbestemming

Onttrekking van

Bestemmingsreserve inrichtingsbijdrage	-2.522.411	-2.522.411	-
Bestemmingsreserve verhuiskosten	-200.000	-200.000	-
Bestemmingsreserve openingsfeest	-512.000	-512.000	-
Bestemmingsreserve opbouw Forum	-140.587	-527.000	-320.096

Financieel resultaat	-84.766	-172.000	1.478.961
-----------------------------	----------------	-----------------	------------------

Toevoeging aan

Bestemmingsreserve inrichtingsbijdrage	-	-	1.522.411
Bestemmingsreserve exposities	-	-	250.000
Bestemmingsreserve inrichting De Wijert	50.000	-	-
Resultaat Haren en Ten Boer	-	-	43.180
Algemene reserves	244.435	-	-
Algemene reserves	-379.201	-172.000	-336.630

-84.766	-172.000	1.478.961
----------------	-----------------	------------------

(bedragen in euro's)

De resultaten van Stichting Forum Groningen worden toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve of aan de door de subsidieverstrekker of directie en Raad van Toezicht vastgestelde bestemmingsreserves of -fondsen. Hierboven de resultaatbestemming, zoals verwerkt in de balans per 31 december 2019.

Facts & figures

Bezoekcijfers	2019
Forum, locatie Oude Boteringstraat (tot 2/11/2019)	620.516
Forum, Nieuwe Markt (vanaf 29/11/2019)	412.091
Forum, locatie Beijum	51.332
Forum, locatie De Wijert	85.158
Forum, locatie Hoogkerk	39.077
Forum, locatie Lewenborg	51.307
Forum, locatie Selwerd	73.227
Forum, locatie Vinkhuizen	65.761
Forum, locatie Haren	104.079
Forum, locatie Ten Boer	30.003
Forum, locatie Hereplein (tot 17/11/2019)	155.962
Totaal bezoek	1.688.513
Cijfers programmering	
Film	131.427
Filmvertoningen in provincie (Liga 68)	19.082
Events (incl. gratis events)	8.218
Expo	1.875
Storyworld (n.v.t.)	0
Educatie	11.445
Verhuur	15.200
Forumshop	56.186
Totaal programmering	243.433
Educatie gespecificeerd	
Educatie film (schoolvoorstellingen + workshops)	4.754
Educatie bibliotheek	6.691
Educatie expo (n.v.t.)	0
Educatie Storyworld (n.v.t.)	0
Bibliotheekfunctie in gemeente Groningen	
Abonnees (volwassen)	22.818
Abonnees jeugd (tot 18 jaar)	28.015
Uitleeningen	945.803
Reserveringen	111.750
Overige cijfers	
Abonnees nieuwsbrieven	36.988
Volgers sociale media (twitter, facebook, instagram, snapchat)	39.500
Website forum.nl (visits)	1.215.062
Website forum.nl (unieke bezoekers)	605.363
Website forum.nl (pageviews)	4.397.001

F

Forum Jaarverslag 2019

Fotografie

Stella Dekker, Knelis, Nathan Reinds,
Siese Veenstra, Bob de Vries, tenzij
anders vermeld.

Ontwerp

G2K Creative Agency